

Вечорниці

Степан Руданський

I

За селом десь у дубині
В невеликій хатині
Жила бабка Гнибіда,
З нею дочка молода.
Бабка в гріб уже ступала —
Ізісохла, ізів'яла
І лишилася краси,
Як билина без роси
Серед поля на пісочку...
Но погляньте-но на дочку —
Що за чудо і краса!..
Русая її коса
Всю головоньку обвила,
Ружа личенько покрила,
Очі ясні, як кришталь,
І, як та холодна сталь,
Тонуть в серце... Стан тоненький,
Ручки повні і біленькі,
А брівоньки — як шнурок...
То дівча не з тих дівок!..

Хлопці часто задивлялись
І до неї женихались,
Но Оляна, на біду,
Всім казала: "Не піду!.."
А любила лиш одного
Хлопця, Гриця молодого.
І любила не на гріх —
Він найкращий був зі всіх.
То був хлопець чорноокий,
І хороший, і високий,
І рум'яний на лиці —
Молодець із молодців!..

Гриць з Оляною кохались

І на празник, як прощались
Перед корчмою колись,
Обіцялися зійтись,
Як начнуться вечорниці
У Тетяни-молодиці.

II

За дубиною село.
Сонечко уже зайшло,
В небі зорі показались,
І дівчата позбирались,
До Тетяни побрели!..

Наварили, напекли,
Стіл накрили, посідали,
Парубків лиш тільки ждали.
От приходять парубки,
Дались чути і скрипки,
І підківки забряжчали
У дівчат і парубків...
Тільки Гриць їден сидів
І не думав танцювати...
"Що з тобою, Грицьку-брате? —
Говорили парубки. —
Єсть музики і дівки,
Ще чого тобі не стало?.."

Но то все не помагало:
Гриць сидів, не танцював —
Знать, Оляни він чекав...
Но даремно!.. Час уходить,
А Оляна не приходить!..

Вже й вечерю подали,
Вже й із'їли, й запили,
Знов зачали танцювати —
А Оляни не видати...
Не дотримав справи Гриць
І утік із вечорниць...

III

А Оляна гарно вбралась,
Завинулась, впerezалась
І пустилась до села...
Нічка темная була,
Ліс шумів, і звірі вили,
Щось недобре ворожили...
Но для неї все пустяк:
Смерть, не тільки переляк.
Лиш би Гриця повидати!..
Стала ліс уже минати,
Ще лиш цвинтар — і село!..
Страшно дівчині було!
А чого, сама не знала,
І вона молитись стала!..
От і цвинтар!.. Глип! — хрести!..
Між хрестами щось рости
В тій минуті починає...
Холод душу обгортає.
Дівка в ноги! А біда
Так і б'ється по слідах,
І заводить, і голосить,
Почекати дівку просить...
От в село дівча біжить!..
Дивиться — огонь горить.
Прямо в сіни — і до хати!
Стала двері відчиняти.

IV

А у хаті чорний гріб,
А на гробі сіль і хліб.
У ногах псалтир лежала.
Сумно свічка догорала.
Та не було десь людей!..
А тим часом до дверей
Друге лихо добувалось...
З страху серце надривалось.
Що робити? Всюди ніч!..
І дівчинонька — на піч!

У куточок заховалась...
Страшно хата зашаталась;
Двері рухнули їдні,
Відмикаються й хатні!..
Б'є північна година,
Затряслася домовина!..
Віко спало — і вмерлий
Підійнявся, як живий.
І нечисті ізчепнулись,
І заводили, і бились...
Аж тут півень закричав —
І которий де стояв,
Щоб на волос поступився —
Так на місці й провалився.

До схід сонця люди йдуть,
В ряднах трупів два несуть.
Колом груди їм прогнали,
На границі поховали.

Тихий вечір. Дзвін гуде!
Тільки піп та дяк іде,
І провадять домовину,
В домовині — ту дівчину,
Що бажала вечорниць.
І над нею тільки Гриць,
Як над тілом свої мами,
Заливався весь сльозами.

Тільки тиждень перейшов —
Знов лиш піп та дяк ішов.
Він провадив із дубини
Неньку бідную дівчини.